מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות גזרות פועל שונות ולנטות אותן נכון בעבר, הווה, עתיד ושם הפועל
- להכיר משקלי שם עיקריים ולקשר בין המשקל למשמעותו (מקצוע, מקום, כלי)
- להבחין בין בניית שם לפי שורש ומשקל לבין בניית שם לפי בסיס וצורן
- לתרגל שליפה מהירה של צורות פועל ושם מתוך טבלאות עזר, כהכנה למבחן

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ"נ ופ"י – זיהוי ויסודות

1. א – פ"נ
2. ב – פ"י
3. ד – הפעיל

חלק ב' – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ"נ ופ"י – השלמת נטיות

1. נָסַע
2. יוֹרֵד
3. יִפֹּל
4. לָשָׁבָת
5. יָצִיל

חלק ג' – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ"נ ופ"י – יישום וחשיבה

1. א – יֵדַע

חלק ד' – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ"נ ופ"י – הסבר בכתב

1. הנו"ן הראשונה של השורש נעלמת (נבלעת) בעתיד ומסומנת בדגש באות שאחריה – למשל נפל בעתיד הוא יִפֹּל, בלי נו"ן בהתחלה.

חלק ה' – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע"ו/ע"י, ל"י-ל"ה ול"א – זיהוי גזרות וצורות בסיסיות

1. א – קם
2. א – יקום
3. א – לצאת

חלק ו' – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע"ו/ע"י, ל"י-ל"ה ול"א – השלמת טבלאות וצורות הפועל

1. נכון – השורש ר־א־ה מסתיים באות שמתנהגת כמו ו/ה, לכן זו גזרת ל"י (ל"ה).
2. נכון – השורש ב־ו־א כולל ו׳ באמצע וא׳ בסוף, ולכן הוא משתייך לשתי הגזרות.

חלק ז' – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע"ו/ע"י, ל"י-ל"ה ול"א – השלמת טבלאות וצורות הפועל

1. רץ
2. שר
3. יביא
4. לראות

חלק ח' – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע"ו/ע"י, ל"י-ל"ה ול"א – השלמת טבלאות וצורות הפועל

1. 1 – ה (לקום)
2. 2 – ד (לרוץ)
3. 3 – ב (לשיר)
4. 4 – ג (לראות)
5. 5 – א (לצאת)

חלק ט' – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – זיהוי גזרות

1. נכון – האות ע גרונית ומשנה את ניקוד שם הפועל
2. נכון – כך מופיע בטבלת הפעלים, שורש י־ד־ע גרוניות
3. לא נכון – הצורה הנכונה היא יִגַּע, הנ"ן נבלעת כמו בכל פ"נ
4. נכון – זו ההגדרה הבסיסית של גזרת הכפולים

חלק י׳ – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – השלמה וזיהוי בניין

- 1. לָגַעַת
- 2. יוֹדֵעַ
- 3. יִפַּע

חלק י״א – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – בניינים וגזרות

- 1. ד – הפעיל
- 2. ב – פ״נ גרוניות

חלק י״ב – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – התאמה, סדר וכתיבה

- 1 – ה (פ״נ גרוניות)
- 2 – ד (פ״י גרוניות)
- 3 – ו (ל״י (ל״ה) גרוניות)
- 4 – א (כפולים)
- 5 – ג (פ״נ גרוניות)
- 6 – ב (ע״ו/ע״י ל״א)

חלק י״ג – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – היכרות עם המשקלים

- 1. א – בעל מקצוע
- 2. ב – שחקן

חלק י״ד – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – זיהוי נוסף

- 1. נכון – מטבח הוא המקום שבו מבשלים, כמו מגרש ומפעל
- 2. לא נכון – מצלמה היא כלי, במשקל מַקְטֵלָה

חלק ט״ו – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – השלמה

- 1. קַטָּל

חלק ט״ז – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – יישום

- 1. ס־פ־ר
- 2. מַקְטֵל

חלק י״ז – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – זיהוי ומושגי יסוד

- 1. נכון – אלו שתי השיטות המרכזיות לבניית שמות בעברית
- 2. לא נכון – הבסיס הוא המילה השלמה ספר, ולא אות בודדת

חלק י״ח – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – מושגי יסוד (המשך)

- 1. ספר
- 2. קטל

חלק י״ט – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – שאלת רב-ברירה

- 1. ב – שורש ומשקל

חלק כ׳ – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – יישום וזיהוי

- 1. א – שורש ומשקל
- 2. א – באחת משתמשים במילה קיימת שלמה ומוסיפים לה צורן, ובשנייה בונים מילה חדשה לפי תבנית מהשורש

כרטיס יציאה – מה לחפש

- זיהוי נכון של הגזרה (פ״נ, פ״י, ע״ו/ע״י, ל״י, ל״א, גרונית, כפול) מתוך אותיות השורש
- מילוי נכון של ארבע הצורות בטבלה, כולל הניקוד החסר בדוגמה שניתנה
- הבחנה ברורה בין שתי שיטות הבנייה ודוגמה אחת מכל שיטה

טיפים להפעלה:

- מומלץ ללמד את החוברת לאורך 3-4 שיעורים: שיעור לגזרות הפעלים, שיעור למשקלי השם, שיעור לבסיס וצורן, ושיעור מסכם עם משחק חזרה
- לתלמידים מתקשים אפשר לתת את טבלת הגזרות הפתוחה מול העיניים בזמן התרגול הראשון
- לתלמידים מתקדמים כדאי לבקש גם ניקוד מלא של כל הצורות ולא רק השלמת המילה החסרה
- כדאי לשלב בסוף כל פרק סבב קצר של שאלות בעל פה לפני המעבר לתרגיל הכתוב

חוברת תרגול – פעלים ושמות: טבלאות ותרגול

פעלים ושמות – טבלאות ותרגול

· רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – גזרות הפעלים: פ״נ ופ״י
2. פרק 2 – גזרות הפעלים: ע״ו/ע״י, ל״י-ל״ה ול״א
3. פרק 3 – גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים
4. פרק 4 – תצורת השם: שורש ומשקל
5. פרק 5 – תצורת השם: בסיס וצורן
6. פרק 6 – תרגול מסכם: טבלאות, השלמות ומשחק חזרה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – פעלים ושמות: טבלאות ותרגול

חוברת התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת זו תתרגלו את גזרות הפעלים ואת משקלי השם כפי שמופיעים בטבלאות. עברו על כל פרק לפי הסדר, השוו לטבלת הדוגמה שבתחילתו, ורק אחר כך פתרו את התרגילים בעצמכם.

1 חלק א׳ – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ״נ ופ״י – זיהוי ויסודות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. השורש נ־פ־ל (כמו בפועל נָפַל) שייך לגזרת:

א) פ״נ ב) פ״י ג) ע״ו/ע״י ד) ל״א

2. השורש י־ש־ב (כמו בפועל יָשַׁב) שייך לגזרת:

א) פ״נ ב) פ״י ג) כפולים ד) גרוניות

3. מהו הבניין של הפועל הוֹרִיד (שורש י־ר־ד)?

א) קל ב) נפעל ג) פיעל ד) הפעיל

2 חלק ב׳ – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ״נ ופ״י – השלמת נטיות

השלימו את המילה החסרה.

1. עבר (הוא) של השורש נ־ס־ע בבניין קל: _____

2. הווה (הוא) של השורש י־ר־ד בבניין קל: _____

3. עתיד (הוא) של השורש נ־פ־ל בבניין קל: _____

4. שם הפועל של השורש י־שׁ־ב בבניין קל: _____

5. עתיד (הוא) של השורש נ־צ־ל בבניין הפעיל: _____

3 חלק ג׳ – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ״נ ופ״י – יישום וחשיבה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. עתיד (הוא) של השורש י־ד־ע בבניין קל הוא:

א) יֵדַע ב) יוֹדֵעַ ג) יְיֻדַּע ד) יִדַּע

4 חלק ד׳ – פרק 1 • גזרות הפעלים: פ״נ ופ״י – הסבר בכתב

ענו בקצרה.

1. הסבירו מה קורה לאות הנו״ן בפעלי פ״נ בזמן עתיד, והביאו דוגמה אחת מהשורש נ־פ־ל.

5 חלק ה׳ – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע״ו/ע״י, ל״י-ל״ה ול״א – זיהוי גזרות וצורות בסיסיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה פועל שייך לגזרת ע״ו/ע״י?

(א) קם (ב) כתב (ג) למד (ד) שמר

2. מהי צורת עתיד הוא (בניין קל) של הפועל קם?

(א) יקום (ב) יקם (ג) יקומו (ד) קם

3. מהי צורת שם הפועל של יצא?

(א) לצאת (ב) ליצא (ג) לצאה (ד) ליצוא

6 חלק ו׳ – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע״ו/ע״י, ל״י-ל״ה ול״א – השלמת טבלאות וצורות הפועל

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הפועל ראה שייך לגזרת ל״י (ל״ה).	☐	☐
2	הפועל בוא שייך גם לגזרת ע״ו/ע״י וגם לגזרת ל״א.	☐	☐

7 חלק ז׳ – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע״ו/ע״י, ל״י-ל״ה ול״א – השלמת טבלאות וצורות הפועל

השלימו את המילה החסרה.

1. עבר הוא של השורש ר־ו־ץ בבניין קל הוא _____

2. הווה הוא של השורש ש־י־ר בבניין קל הוא _____

3. עתיד הוא של השורש ב־ו־א בבניין הפעיל הוא _____

4. שם הפועל של השורש ר־א־ה בבניין קל הוא _____

8 חלק ח׳ – פרק 2 • גזרות הפעלים: ע״ו/ע״י, ל״י-ל״ה ול״א – השלמת טבלאות וצורות הפועל

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קם	___	**א.** לצאת
2. רץ	___	**ב.** לשיר
3. שר	___	**ג.** לראות
4. ראה	___	**ד.** לרוץ
5. יצא	___	**ה.** לקום

9 חלק ט׳ – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – זיהוי גזרות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפועל נָסַע (נ־ס־ע) יש צורת שם פועל מיוחדת (לִנְסֹעַ) בגלל האות הגרונית בסוף השורש	☐	☐
2	הווה (הוא) של הפועל יָדַע בבניין קל הוא יוֹדֵעַ	☐	☐
3	עתיד (הוא) של הפועל נָגַע הוא יִנְגַע	☐	☐
4	בגזרת הכפולים שתי האותיות האחרונות בשורש זהות, כמו בפועל סָבַב (ס־ב־ב)	☐	☐

10 חלק י׳ – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – השלמה וזיהוי בניין

השלימו את המילה החסרה.

1. השלימו: שם הפועל של נ־ג־ע בבניין קל הוא _____

2. השלימו: הווה (הוא) של י־ד־ע בבניין קל הוא _____

3. השלימו: עתיד (הוא) של נ־ס־ע בבניין קל הוא _____

11 חלק י״א – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – בניינים וגזרות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לאיזה בניין שייך הפועל הוֹדִיעַ (שורש י־ד־ע)?

(א) קל (ב) נפעל (ג) פיעל (ד) הפעיל

2. הפועל נָגַע משתייך לאיזו גזרה משולבת?

(א) פ״י גרוניות (ב) פ״נ גרוניות (ג) ל״י גרוניות (ד) כפולים

12 חלק י״ב – פרק 3 • גזרות הפעלים: כפולים, גרוניות ופעלים מיוחדים – התאמה, סדר וכתיבה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נ־ס־ע	___	**א.** כפולים
2. י־ד־ע	___	**ב.** ע״ו/ע״י ל״א
3. ר־א־ה	___	**ג.** פ״נ גרוניות
4. ס־ב־ב	___	**ד.** פ״י גרוניות
5. נ־ג־ע	___	**ה.** פ״נ גרוניות

6. ב־ו־א	____	**1.** ל״י (ל״ה) גרוניות

13 חלק י״ג – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – היכרות עם המשקלים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי המשמעות של משקל קַטָל (כמו נגר, ספר, טבח)?

א) בעל מקצוע ב) מקום ג) כלי ד) בעל תכונה

2. איזו מילה בנויה במשקל קַטְלָן?

א) נגר ב) שחקן ג) מטבח ד) מזלג

14 חלק י״ד – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – זיהוי נוסף

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המילה "מטבח" בנויה במשקל מִקְטָל ומשמעותו מקום.	☐	☐
2	המילה "מצלמה" בנויה כדי לציין בעל מקצוע.	☐	☐

15 חלק ט״ו – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה "גנן" בנויה במשקל _____ ומשמעותו בעל מקצוע.

16 חלק ט״ז – פרק 4 • תצורת השם: שורש ומשקל – יישום

השלימו את המילה החסרה.

1. השורש של המילה "מספרה" הוא _____ .

2. המילה "מפתח" בנויה במשקל _____ ומשמעותו כלי.

17 חלק י״ז – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – זיהוי ומושגי יסוד

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בעברית יש שתי דרכים לבנות שם: שורש ומשקל, או בסיס וצורן	☐	☐
2	במילה ספרייה הבסיס הוא האות ס בלבד	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – מושגי יסוד (המשך)

השלימו את המילה החסרה.

1. המילה ספרייה נבנתה מהבסיס _____ ומהצורן יה

2. במילה נגר, השורש הוא נ-ג-ר והמשקל הוא _____

19 חלק י"ט – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – שאלת רב-ברירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו משיטות בניית השם משתמשים באותיות קטל כדי לסמן את מקום אותיות השורש?

(א) בסיס וצורן (ב) שורש ומשקל (ג) שתי השיטות (ד) אף אחת מהן

20 חלק כ' – פרק 5 • תצורת השם: בסיס וצורן – יישום וזיהוי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. המילה ספר (מי שגוזר שיער) נבנתה בשיטת...

(א) שורש ומשקל (ב) בסיס וצורן (ג) שתי השיטות יחד (ד) אף אחת מהשיטות

2. מה ההבדל העיקרי בין שורש ומשקל לבין בסיס וצורן?

(א) באחת משתמשים במילה קיימת שלמה ומוסיפים לה צורן, ובשנייה בונים מילה חדשה לפי תבנית מהשורש

(ב) אין הבדל בין השיטות (ג) שתיהן משתמשות רק באותיות השורש

(ד) שתיהן משתמשות רק בצורן בסוף המילה

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת לזהות את הגזרה של פועל נתון לפי השורש שלו?

_____

_____

האם אני יודע/ת להשלים טבלת נטייה של פועל בעבר, הווה, עתיד ושם הפועל?

_____

_____

האם אני יודע/ת להסביר את ההבדל בין בניית שם לפי משקל לבין בניית שם לפי בסיס וצורן?

_____

_____

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀